

TÉMA: Sviatosť manželstva

Vek: 15-17 rokov

Vyučujúci: Mgr. Kvetoslava Rindošová

Kognitívne ciele:

Osvojiť si poznatky o sviatosti manželstva

- Definovať sviatosť manželstva
- Charakterizovať význam manželstva v spoločnosti a v Božom pláne spásy
- Opísať spôsob uzatvorenia sviatosti manželstva
- Charakterizovať podmienky platného prijatia sviatosti manželstva
- Vymenovať a charakterizovať zneplatňujúce prekážky manželstva
- Opísať účinky sviatosti manželstva

Afektívne ciele:

Osvojiť si hodnoty kresťanského manželstva

- Vo svojom prostredí brániť hodnoty kresťanského manželstva
- Modliť sa za svojho budúceho partnera
- Modliť sa za svojich rodičov

Metódy: výklad, riadený rozhovor, práca v skupine.

Pomôcky: SP, KKC, zošit

PRIEBEH HODINY

1. ÚVOD

- spoločná modlitba
- zápis do triednej knihy
- spoločné opakovanie a zhrnutie učiva z predchádzajúcej hodiny

2. MOTIVÁCIA

Tému hodiny začneme riadenou diskusiou so žiakmi o manželstve. Dnes sa v spoločnosti manželstvo často predstavuje ako prežitok, veľa manželstiev (aj kresťanských) sa rozpadá. Snažíme sa spolu so žiakmi hľadať pozitíva manželstva i príčiny vysokej rozvodovosti.

3. EXPOZÍCIA UČIVA

1. Čo je sviatosť manželstva

„Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena vytvárajú medzi sebou celoživotné spoločenstvo, zamerané svojou prirodzenou povahou na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí, povýšil Kristus Pán medzi pokrstenými na hodnosť sviatosti.“ (KKC1601)

2. Manželstvo v Božom pláne spásy

Vo SP vrcholným dielom stvorenia je stvorenie človeka. Z dnešného pohľadu (často zvráteného) na spolužitie dvoch ľudí je dôležité zdôrazniť:

- človek je stvorený v dvoch rodoch (ani dve ženy, ani dvaja muži) – „muža a ženu ich stvoril“ (Gn 1,27)
- muž a žena sú stvorení jeden pre druhého (nie muž pre muža, ani žena pre ženu) – „Nie je dobré byť človeku samotnému. Urobím mu pomoc, ktorá mu bude podobná.“(Gn 2,18)
- žena je mužovi rovná a veľmi blízka „Toto je teraz kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa“, (Gn 2,23)
- trvalá jednota životov obidvoch „Preto muž opustí svojho otca a svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom.“ (Gn 2,24) Sám Boh je pôvodcom manželstva

Ježiš Kristus na začiatku svojho verejného účinkovania vykonal prvé znamenie zázrak na svadbe v Káne Galilejskej.

Je potrebné spomenúť aj iný spôsob smerovania života – panenstvo. „Lebo sú ľudia neschopní manželstva, pretože sa takí narodili zo života matky, iných takých urobili ľudia a iní sa takými urobili pre nebeské kráľovstvo.“ (Mt19,12)

3. Slávenie sviatosti manželstva

Sviatosť manželstva medzi dvoma veriacimi katolíkmi normálne slávi počas svätej liturgie (Kristus sa navždy spojil s Cirkvou, svojou milovanou nevestou, za ktorú vydal seba samého). „Je teda vhodné, aby manželia spečatili svoj súhlas dať sa jeden druhému obetou svojich životov tým, že ju spoja s obetou Krista za svoju Cirkev, sprítomnenou v eucharistickej obete, a prijmú Eucharistiu.“(KKC 1621)

V tradíciách Východných cirkví sú svedkami prejavenia vzájomného súhlasu manželov biskupi a kňazi, ale pre platnosť manželstva je potrebné aj ich požehnanie.

„Rôzne liturgie sú bohaté na modlitby požehnaní a epiklézy, v ktorých sa od Boha vyprosuje jeho milosť a požehnanie pre novomanželov, najmä pre nevestu. V epikléze tejto sviatosti manželia dostávajú Ducha Svätého ako spoločenstvo lásky Krista a Cirkvi. Duch Svätý je pečaťou ich zmluvy, stále prístupným prameňom ich lásky a silou, ktorou sa bude obnovovať ich vernosť.“(KKC 1624)

„Podstata obradu spočíva vo výmene vzájomného súhlasu. „Cirkev považuje výmenu súhlasu medzi manželmi za nevyhnutný prvok, ktorý dáva „vznik manželstvu“. Ak súhlas chýba, manželstvo nejestvuje.“ (KKC 1626)

4. Vysluhovateľ:

Vysluhovateľom sviatosti manželstva je kňaz alebo biskup.

5. Prijímatelia:

Prijímateľmi manželskej zmluvy sú muž a žena, pokrstení a slobodní uzavrieť manželstvo, ktorí slobodne vyjadria svoj súhlas. Byť slobodným znamená:

- nepodliehať prinúteniu
- nemať prekážky zo strany prirodzeného alebo cirkevného zákona

6. Zneplatňujúce prekážky

1. Vek: muž 16 rokov, žena 14 rokov, Konferencia biskupov má právo stanoviť vyšší vek na dovolené slávenie manželstva.
2. Zdravotný stav: predchádzajúca a trvalá impotencia mať styk buď zo strany muža, alebo ženy, buď absolútna, alebo relatívna, zneplatňuje manželstvo zo svojej prirodzenosti.
3. Predchádzajúce manželstvo: aj keď nebolo dokonané, alebo je neplatné alebo rozviazané, pokiaľ nie je zákonne a nepochybne istá je nulita alebo rozviazanie.
4. Rozdielny kult neplatnosť manželstva medzi stránkou pokrstenou v katolíckej cirkvi a nepokrstenou, pokiaľ nie je dišpenz podľa cirkevného práva.
5. Posvätný stav.
6. Verejný doživotný sľub čistoty v rehoľnom inštitúte.
7. Únos za účelom manželstva.
8. Zločin: kto zo zámerom uzavrieť manželstvo s istou osobou spôsobí smrť jej manželskej stránke alebo vlastnej manželskej stránke, alebo tí ktorí vzájomným fyzickým alebo morálnym pričinením spôsobili smrť manželskej stránke.
9. Pokrvnosť v priamej línii nie je dovolené, v bočnej línii vrátane až do štvrtého stupňa,
10. Švagrovstvo v priamej línii zneplatňuje manželstvo v každom stupni.
11. Mravopočesnosť: vzniká z neplatného manželstva po započatí spoločného života buď zo všeobecne známeho, alebo verejného konkubinátu, zneplatňuje manželstvo v prvom stupni priamej línii medzi mužom a pokrvnými ženy a obrátene.
12. Zákonné príbuzenstvo: manželstvo nemôžu uzatvoriť tí, ktorí pochádzajú z adopcie v priamej línii alebo v druhom stupni bočnej línii.

7. Miešané manželstva a rozdielnosť kultu

Často sa vyskytujú prípady, keď manželstvo s katolíckou stránkou chce uzavrieť pokrstený nekatolík (miešané manželstvo) alebo nepokrstený (manželstvo s rozdielnym kultom). Aby takéto manželstvo bolo dovolené je potrebné:

- pre miešané manželstvo – výslovné povolenie cirkevnej vrchnosti
- pre rozdielnosť kultu – výslovný dišpenz od prekážky

Povolenie alebo dišpenz predpokladá:

- že obidve stránky poznajú a nevylučujú ciele a podstatné vlastnosti manželstva
- že katolícka stránka potvrdí záväzok zachovať svoju vieru a zabezpečiť krst a výchovu v Katolíckej cirkvi.

8. Účinky sviatosti manželstva

Platne uzavreté manželstvo a manželským úkonom završené medzi pokrstenými nemôže byť nikdy rozviazané. Jednota, nerozlučiteľnosť a otvorenosť pre plodnosť sú pre manželstvo podstatné. Jednota manželstva je zrejmá z rovnakej osobnej dôstojnosti ženy a muža. Samotné manželstvo a manželská láska sú svojou prirodzenou povahou zamerané na plodenie a výchovu potomstva. Rodičia sú prvými a hlavnými vychovávateľmi svojich detí.

V živote sú situácie, v ktorých manželské spolužitie nie je možné, lebo ohrozuje život a zdravie manželky a detí. V týchto prípadoch Cirkev pripúšťa fyzickú rozluku manželov. Pred Bohom sú však vždy manželmi.

Ak sa rozvedení zosobášili civilne, nachádzajú sa v situácii, ktorá objektívne porušuje Boží zákon. Preto nemôžu pristupovať k prijímaniu Eucharistie, kým táto situácia trvá.

4. FIXÁCIA UČIVA

Na základe uvedených informácií žiaci v skupinách majú modelovať situácie, ktoré prinášajú (neprinášajú) prekážky uzatvorenia manželstva.

5. DIAGNOSTIKA UČIVA

Osvojenie si učiva preveríme vhodne formulovanými otázkami.

6. ZÁVER

Spoločná modlitba.